

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДИТИНСТВА
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

***ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ II Всеукраїнської
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ***

**24 ЖОВТНЯ 2025 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДИТИНСТВА
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(24 жовтня 2025 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 5 від 30 жовтня 2025 року)

Рецензенти:

Ковтун О. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов і перекладу, ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (м. Київ, Україна)

Княжева І. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Найда Руслана Григорівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-асистент кафедри теорії та методики дошкільної освіти.

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 24 жовтня 2025 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 260 с. ISBN 978-617-8768-09-6

До збірника увійшли тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У представлених роботах висвітлено актуальні питання впровадження освітніх технологій у процес підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного інформаційного простору; розглянуто інноваційні підходи до професійного становлення фахівців; проаналізовано зарубіжний досвід розроблення та реалізації освітніх інновацій у системі дошкільної освіти.

Збірник призначено для науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, аспірантів, молодих учених, а також усіх, хто цікавиться проблемами розвитку сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Олена ЯНЮК,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
м. Хмельницький (Україна)
e-mail: alenka7280@gmail.com
Науковий керівник: **Наталія ГОНЧАР,**
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної
та спеціальної освіти, психології і фахових методик
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
м. Хмельницький (Україна)
e-mail: nataly_gonchar@ukr.net

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Актуальність проблеми. Сучасна система дошкільної освіти розглядає розвиток комунікативної компетентності як ключовий компонент соціалізації дитини, особливо в умовах інклюзивного освітнього середовища. Комунікація забезпечує формування взаєморозуміння, емоційного контакту, соціальної адаптації та пізнавальної активності дошкільника.

В інклюзивних групах діти середнього дошкільного віку з особливими освітніми потребами потребують створення умов, які будуть сприяти оволодінню мовними і немовними засобами спілкування. Зарубіжний досвід демонструє ефективні моделі розвитку мовлення на основі соціальної взаємодії, партнерства дорослого й дитини, використання ігрових і терапевтичних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему формування комунікативної компетентності дітей дошкільного віку досліджували такі вчені, як: І. Баранець, Л. Березовська, А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутий, Н. Миськова та ін. Велику увагу розвитку комунікативної сфери у дітей з особливими освітніми потребами досліджували як українські, так і зарубіжні науковці: Н. Базима, Г. Білавич, М. Бойко, Дж. Брунер, Дж. Вуд, Н. Гончар, С. Довбенко, О. Турко та ін. Їхні праці доводять, що мовленнєвий розвиток має

комплексну природу, зумовлену поєднанням біологічних, середовищних і діяльнісних чинників.

Зокрема, Н. Миськова у своїх дослідженнях демонструє, як через організацію творчих та святкових активностей дошкільники можуть розвивати мовлення, комунікативні та соціальні навички, адаптуючись до різних культурних контекстів і змін настрою [3; 4]. У своїх працях Н. Білавич та О. Турко розглядають мовленнєвий розвиток дітей з особливими освітніми потребами через призму інклюзивного навчання, де створення мовного середовища, педагогічна підтримка й міждисциплінарна взаємодія є вирішальними для успіху [5; 6].

Мета статті. Представити зарубіжний досвід формування комунікативної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти України, комунікативна компетентність – це комплексне застосування мовних і немовних засобів із метою спілкування, уміння орієнтуватися в конкретних соціально-побутових ситуаціях, виявляти ініціативність у комунікації. Вона є основою розвитку мовлення, мислення, емоційної чутливості, соціальної активності дитини [1].

У дітей середнього дошкільного віку комунікативна компетентність формується через системну педагогічну роботу й ігрові активності. Проявляється в умінні підтримувати діалог із дорослими та однолітками, висловлювати власні думки і почуття, застосовувати мовленнєвий етикет, використовувати невербальні засоби комунікації та проявляти ініціативність у спілкуванні. Рольові ігри, творчі завдання та інтеграція мовленнєвої діяльності з іншими формами здійснення освітнього процесу сприяють розвитку впевненості у комунікації, соціальної адаптації та підготовці до навчання в старшій групі.

Як зазначають Н. Гончар та Т. Цегельник, розвиток мовлення дітей дошкільного віку в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти є складним

і водночас надзвичайно важливим процесом, який потребує уважного ставлення до потреб кожної дитини. Створення інклюзивного освітнього середовища виступає ключовим чинником гармонійного розвитку всіх дітей, адже спільне навчання дітей із різними мовленнєвими можливостями сприяє взаємопідтримці, взаєморозумінню та збагаченню соціального досвіду [2].

Погоджуючись з думкою Г. Білавич та Н. Благун, зазначимо, що сучасні проблеми комунікативного розвитку дітей пов'язані із недостатньо структурованим середовищем, відсутністю індивідуальної педагогічної підтримки та низьким рівнем міждисциплінарної взаємодії. Автори відзначають, що інтеграція європейських практик і терапевтичних методик стимулює мовленнєву активність дітей і соціальну взаємодію [5, с. 1840].

Таким чином М. Бойко та О. Турко підкреслюють, що формування комунікативної компетентності в умовах інклюзивного освітнього середовища потребує системної педагогічної роботи, поєднання ігрових і навчальних активностей, індивідуалізації підходу до кожної дитини середнього дошкільного віку [6, с. 243].

Тому, на нашу думку, важливо залучати в освітній процес досвід зарубіжних закладів дошкільної освіти через:

- організацію тематичних заходів і свят, що стимулюють мовленнєву діяльність у природному соціальному контексті;
- застосування арт-терапевтичних технік як засобу розвитку комунікативних та емоційних компетенцій;
- поєднання ігрових і творчих методик із міждисциплінарною педагогічною підтримкою, яка враховує особливості кожної дитини.

Так, до прикладу, досвід, описаний Н. Миськовою, демонструє, що залучення дошкільників до святкування Дня юних читачів (11 листопада), під час якого в закладі дошкільної освіти можна організувати власну «дитячу редакцію» й випустити газету. Така форма діяльності спонукатиме дітей середнього дошкільного віку до активного спілкування, ініціативи та взаємодії. Під час підготовки до реалізації заходу діти, беручи на себе ролі

репортерів, кореспондентів, ведучих рубрик, редакторів, художників тощо, спілкуються між собою, домовляються, розподіляють обов'язки, ставлять запитання, вчаться слухати один одного й висловлювати власну думку [4]. Це сприяє не лише формуванню комунікативної компетентності, а й формуванню соціальних навичок – співпраці, емпатії, взаємопідтримки.

Окрім того, така діяльність дозволяє дошкільникам краще пізнати навколишній світ, розширити словниковий запас, удосконалити уміння ставити запитання й відповідати на них у природних комунікативних ситуаціях. Участь у «редакційній діяльності» створює атмосферу успіху й творчості, що особливо важливо для дітей з особливими освітніми потребами, адже дозволяє кожному проявити себе та відчути власну значущість у спільній праці.

Цікавим прикладом є також традиція святкування Міжнародного дня рідної мови в Польщі, де мешканці країни активно долучаються до проведення літературних читань. Участь дітей у таких заходах сприяє розвитку мовлення, збагаченню словникового запасу, формуванню емоційної чутливості, а також удосконаленню навичок соціальної взаємодії [3].

Під час літературних читань дошкільники мають змогу слухати, декламувати, обговорювати твори рідною мовою, що допомагає їм відчути її красу та мелодійність. Окрім того, подібні заходи створюють атмосферу спільності та взаємоповаги, що є важливим чинником у процесі становлення комунікативної компетентності в інклюзивному освітньому середовищі.

Висновки. Отже, інтеграція зарубіжного досвіду з національними підходами організації освітнього процесу щодо формування комунікативної компетентності дітей середнього дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища є ефективним за умови системного використання ігрових, творчих та терапевтичних методик у безпечному й підтримуючому інклюзивному середовищі.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. Затверджено наказом Міністерством освіти і науки України від 12.01.2021 № 33. URL : <http://surl.li/jyzr>.
2. Гончар Н.П., Цегельник Т.М. Розвиток мовлення дітей дошкільного віку в інклюзивних групах ЗДО. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 63. Т.2. 2023. С. 47-50.
3. Миськова Н. Як відзначають лютневі свята дошкільники за кордоном. *Методична скарбничка вихователя*. 2021. №1. С. 46-48.
4. Миськова Н. Як похмурий листопад перетворити на творчий. *Методична скарбничка вихователя*. 2021. №10. С. 46-47.
5. Halyna V. Bilavych, Nataliia M. Blahun, Oktaviia J. Fizeshi, Svitlana J. Dovbenko, Olena M. Shapoval, Nadiya O. Fedchyshyn, Borys P. Savchuk Current Problems in Communicative Development of Children with Special Educational Needs: Ukrainian and European Scientific Contexts. *Wiadomości Lekarskie Medical Advances*. VOLUME LXXVI. 2023. №8. P. 1838-1845. URL: <https://surl.li/endjfy>.
6. Turko O., Olendr T., Boyko M., Petryshyna O., Rozhko-Pavlyshyn T. Formation of Pre-Schoolers' Communicative Competence in the Conditions of Inclusive Education. *Journal of Education Culture and Society*. 2022. №1. P. 239-255.

Литвин І., Л. Онофрійчук.

Використання LEGO-конструкторів як інструменту розвитку мовлення в Данії 223

Палагнюк О., І. Перепелюк.

Зарубіжні інноваційні практики в дошкільній освіті: європейські тенденції та можливості для України (Фінляндія – Італія – Польща) 230

Рудницька-Юрійчук І.

Впровадження елементів Реджіо-підходу (Reggio Emilia Approach) у дошкільну освіту України: роль третього вчителя та документування освітнього процесу 235

Сас О., Н. Ішук.

Зарубіжний досвід реалізації середовищного підходу у роботі з дітьми дошкільного віку 240

Томчик Е., М. Олійник

Емоційне вигорання у дітей дошкільного віку: причини, наслідки та інноваційні психолого-педагогічні стратегії профілактики (досвід Польщі) 245

Янюк Н., О. Гончар.

Зарубіжний досвід формування комунікативної компетентності у дітей середнього дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища 251

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти,
аспірантів, молодих учених**

24 жовтня 2025 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

ISBN 978-617-8768-09-6

Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 15,11
Наклад 50 прим.

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
Тел. (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
№4191 від 12.11.2011р.

